

(минулих років) розглядаються і враховуються окремо, і не входять до зазначених нами даних про кількість закритих проваджень.

Список використаних джерел:

1. О решительном усилении борьбы с преступностью : Постановление Верховного Совета СССР от 04.08.1989 г.
2. Єдиний звіт про кримінальні правопорушення за 2013-2016 роки. – К. : Генеральна прокуратура України. 2016.

**Дмуховський
Руслан Сергійович,**
аспірант кафедри криміналістики,
судової медицини та психіатрії
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ

**ОСОБЛИВОСТІ ВИЗНАЧЕННЯ СПОСОБУ УЧИНЕННЯ
ПОРУШЕННЯ ПОРЯДКУ В'ЇЗДУ НА ТИМЧАСОВО ОКУПОВАНУ
ТЕРИТОРІЮ УКРАЇНИ ТА ВИЇЗДУ З НЕЇ**

Під час проведення АТО у Донецькій і Луганській областях, у кримінально-правовій практиці України виникає новий вид злочинної діяльності, який полягає у порушенні порядку в'їзду на тимчасово окуповану територію України та виїзду з неї з метою заподіяння шкоди інтересам держави. До середини 2015 р. в АТО порушення порядку в'їзду на тимчасово окуповану територію України та виїзду з неї перетворилось на цілу індустрію, в яку були залучені не тільки підприємці по обидва боки фронту і рядові вантажоперевізники, але і підрозділи на блокпостах, а також правоохоронці, які повинні були за службовим обов'язком боротися з цим видом злочину. Ст. 332-1 «Порушення порядку в'їзду на тимчасово окуповану територію України та виїзду з неї» з метою заподіяння шкоди інтересам держави було внесено до КК України лише від 15.04.2014 р. з подальшими змінами від 18.02.2016 р. Враховуючи, що даний вид злочину є новелою для вітчизняної правової науки, розробка методики його розслідування в умовах сьогодення є значною мірою новим напрямом наукового пошуку.

Спосіб вчинення злочину розглядається як джерело інформації про закономірності виникнення доказів, які необхідні для розробки засобів та методів розкриття й розслідування злочинів [1, с. 197]. Спосіб вчинення злочину є одним з елементів механізму злочину. На думку Р.С. Белкіна, спосіб вчинення – це лише один з ланок механізму злочину, та вважав, що під способом вчинення злочину можна розуміти систему дії з підготовки, вчинення і приховування злочину, які детерміновані умовами зовнішнього

середовища і психофізіологічними властивостями особи [1, с. 199].

Законом України від 15.04.2014 № 1 207-VII «Про забезпечення прав і свобод громадян та правовий режим на тимчасово окупованій території України» Кримінальний кодекс України доповнений ст. 332-1 (Порушення порядку в'їзду на тимчасово окуповану територію України та виїзду з неї). У ст. 332-1 КК України передбачено відповідальність за порушення порядку в'їзду або виїзду із тимчасово окупованої території з метою заподіяння шкоди інтересам держави [2].

Враховуючи особливості злочинної діяльності, яка пов'язана з порушенням порядку в'їзду на тимчасово окуповану територію України та виїзду з неї, вважаємо, що спосіб вчинення даного злочину визначається як взаємообумовлена сукупність дій осіб, діяльність яких у цілому спрямована на порушення встановленого порядку в'їзду на тимчасово окуповану територію та виїзду з неї, з метою заподіяння шкоди інтересам держави.

Згідно ст. 3 Закону України «Про забезпечення прав і свобод громадян та правовий режим на тимчасово окупованій території України» тимчасово окупованою територією визначає: 1) сухопутна територія АРК, внутрішні води України цих територій; 2) внутрішні морські води і територіальне море України навколо АРК, територія виключної (морської) економічної зони України вздовж узбережжя АРК та прилеглого до узбережжя континентального шельфу, на які поширюється юрисдикція органів державної влади України відповідно до норм міжнародного права, Конституції та законів України; 3) повітряний простір над територіями, зазначеними у п. 1 і 2 цієї частини [3]. Тому в'їзд на тимчасово окуповану територію України та виїзд з неї являють собою дії щодо перетину злочинцем меж тимчасово окупованої території будь-яким способом – як колісним транспортом, так і водним чи повітряним транспортом, а також пішки. Такі дії можуть кваліфікуватись за ст. 332-1 КК України лише у випадку, коли вони вчиняються з порушенням встановленого порядку [2].

Згідно зі ст. 10 Закону України «Про забезпечення прав і свобод громадян та правовий режим на тимчасово окупованій території України» громадяни України мають право на вільний та безперешкодний в'їзд на тимчасово окуповану територію і виїзд з неї через контрольні пункти в'їзду-виїзду за умови пред'явлення *документа, що посвідчує особу та підтверджує громадянство України*. Визначено, що в'їзд іноземців та осіб без громадянства на тимчасово окуповану територію та виїзд з неї допускаються лише *за спеціальним дозволом* через контрольні пункти в'їзду-виїзду. Нормами закону України «Про створення вільної економічної зони «Крим» та про особливості здійснення економічної діяльності на тимчасово окупованій території України», у ст. 7 вказано, що на фізичних осіб, які перетинають адміністративний кордон БЕЗ «Крим», поширюється дія розділу XII Митного кодексу України з урахуванням положень ст. 9 цього Закону щодо переміщення валютних цінностей [5].

Межі тимчасово окупованої території України, як визначено Постановами 252-VII та 254-VII, це: 1) лінія між тимчасово окупованою територією України та іншою територією України (лінія зіткнення у межах Донецької та Луганської областей); 2) берегова лінія Азовського моря на тимчасово окупованих територіях; 3) державний кордон України з РФ між зазначеними лініями. Отже, до основних способів учинення злочину, передбаченого ст. 332-1 КК України можна віднести:

1. Перетин громадянином України адміністративного кордону ВЕЗ «Крим» через КПВВ без пред'явлення документа, що посвідчує особу та підтверджує громадянство України або перетин іноземцем чи особою без громадянства цього ж кордону без спеціального дозволу.

2. Перетин лінії зіткнення у межах Донецької та Луганської областей через блокпости, КПВВ без документа, що посвідчує особу та (або) без дозволу фізичній особі.

3. Перетин громадянином України, іноземцем, особою без громадянства, незалежно від наявності в них необхідних для перетину адміністративного кордону ВЕЗ «Крим» документів, коли цим особам відмовлено в перетинанні цього кордону.

4. Перетин громадянином України, іноземцем адміністративного кордону ВЕЗ «Крим» не через КПВВ, або перетин лінії зіткнення у межах Донецької і Луганської областей не через блокпости, КПВВ.

5. Перетин громадянином України, іноземцем, державного кордону України, який проходить по зовнішній межі територіального моря України навколо АРК і тимчасово не контролюється Україною (в'їзд чи виїзд через аеропорти Сімферополя, паромну переправу в Керчі, морські порти у Севастополі, Ялті, Керчі, Євпаторії, а також через будь-яку іншу ділянку морського чи повітряного кордону ВЕЗ «Крим») або перетин державного кордону України з РФ на ділянці між лінією зіткнення та береговою лінією Азовського моря на тимчасово окупованих територіях, а також перетин берегової лінії Азовського моря на тимчасово окупованій території Донецької області.

Список використаних джерел:

1. Белкин Р.С. Криминалистическая энциклопедия: [справ. пособ.] / Белкин Р. С. – 2-е изд., доп. – М.: Мегатрон-XXI, 2000. – 334 с.
2. Кримінальний кодекс України: Закон України від 5 квітня 2001 року № 2341-III.
3. Закон України №1207-VII від 15 квітня 2014 року «Про забезпечення прав і свобод громадян та правовий режим на тимчасово окупованій території України» (із змінами, внесеними згідно із Законом № 1237-VII від 06.05.2014, ВВР, 2014, № 27, ст.905)
4. Порядок в'їзду на тимчасово окуповану територію України та виїзду з неї затверджений постановою Кабінету Міністрів України від 04.06.2015, № 367.
5. Закон України від 12 серпня 2014 року № 1636-VII «Про створення вільної економічної зони «Крим» та про особливості здійснення економічної діяльності на тимчасово окупованій території України».